

Vsak četrtek in
večer s poštino vred ali
v Mariboru s postavljanjem
na den za celo leto 52 din.,
pol leta 16 din., četrt leta
8 din. Izven Jugoslavije
20 din. Naročnina se podlje
na upravnalstvo "Sloven-
skega Gospodarja" v Ma-
ribor, Korotka cesta 5.
Zdaj se dopoljša do od-
povedi. Naročnina se pla-
čuje v naprej.
Račun interurban št. 113.

Posamezna številka stare 150 dln.

Poština plačana - gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

10 številka.

MARIBOR, dne 6 marca 1924

58 letnik.

Kako je s Pašičeve vlado?

Beograd, 1. marca 1924.

Na tihem, ali kakor pravijo študirani ljudje, «za kulisami» se v naši notranji politiki pripavljajo velike spremembe. Družba odločilnih politikov, ki so nezadovoljni z nesrečno Pašičeve politiko in njegovim gospodarstvom, je vsak dan večja. Celo na kraljevem dvoru Pašič in njegova radikalna stranka ne uživa več tistega zaupanja, kakor nekdaj. Da se je notranja politika tako preokrenila, imamo pripisovati dejstvu, da poleg Slovencev in Hrvatov tudi pošteni Srbi obsojajo krivico in korupcijo, ki jo uganjajo Pašičeve ljudje. Kaj je «korupcija»? Ta beseda znači, da se nekdo z državnim ali tujim premoženjem obogati, oziroma, da tuj denar, na primer denar, ki ga davkopalčevalci plačujejo, uporablja za podkupovanje. Ta «kužna bolezen», kakor imenujejo korupcijo, je povzročila, da so se zbrali vodilni možje vseh strank, razen Pašičeve, in so napravili načrt, kako bi zrušili sedanjo slabo samosrbsko radikalno vlado. Vsi poštenočuteči Slovenci, Hrvati in Srbi so namreč prišli do prepričanja, da, če se bo na Pašičev način gospodarilo in vladalo še naprej, potem ni v nevarnosti samo obstoj posameznih stanov in pokrajij, ampak tudi obstoj države.

V borbi proti Pašiču se zbirajo te dni ne samo Slovenci pod vodstvom dr. Koroča, ampak tudi Hrvati in treznomislični Srbi. Organizacija teh vodilnih politikov se nazivlje «blok». Zadnjih 14 dni je blok dobil resno obliko. Zanj se je izrekla Slovenska ljudska stranka po svojih poslancih, bosanski Hrvati-muslimani, katere vodi dr. Spaho in celo najmočnejša struja v demokratskem klubu pod vodstvom starega Davidovića. Kakor je razvidno, delajo naši voditelji sedaj na to, da bi tudi Hrvati, katere vodi Štefan Radič, prišli našim na pomoc v trenutku, ko bi rušili Pašičeve vlado.

V Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu in Beogradu so se vršila tekom zadnjega tedna odločilna posvetovanja za ustanovitev «binka» proti sedanji vladi. Izdeluje se tudi načrt, po katerem bi se v slučaju, da «bink» prevzame vlado, spremenila ureditev države in način notranje politike in gospodarstva. Našim čitateljem bodo glede nove ureditev države povedano samo to, da stoji «bink» na stališču: Beogradu se mora vzeti pravica samoodločevanja. Država se mora tako urediti, da bodo posamezne pokrajine imele pravico same odločevati o postavah, ki so za določeno pokrajino potrebne in dobre in tudi odločati, kako se uporablja davčni denar ter kaka naj bo državna uprava. «Bink» torej stoji načelno na našem stališču glede avtonomije.

Večina srbskega naroda proklinja samoradikalno vlado. Hrvati in Slovenci pa itak vidimo v Pašiču in

njegovih bratih svoje smrtni protivnike. Bodoči tedni bodo odločilni. Ako se naš načrt posreči; potem bo Pašič moral kmalu v penzijon.

Lahka in mirna pa odločilna borba s Pašičem ne bo. O tem smo prepričani vsi. Tega se zavedajo tudi voditelji «binka». Pašiča ne imenujejo zastonj «lisjaka». Govori in piše se že javno, da bo Pašič v slučaju; ako mu preti nevarnost, da pade, uporabil pomoč vojaštva in bajonetov. Pašič in njegovi sodruži grozijo Koroču in njegovim tovarišem, ki vodijo organizacijo «binka», da bodo uvedli «vojaško diktaturo», to je, vlado generalov. To je zadnji adut, ki ga hoče Pašič izigrati. S takim korakom pa bi Pašičevi ljudje državo privedli v veliko nevarnost, a med narodom vžgali nezadovoljstvo do skrajnosti. Mislimo, da si Pašič tega ne bo upal učiniti.

Omeniti tudi moramo, da znani demokrat Pribičevič na tihem, a zadnje dni celo javno deluje proti binku in se bliža Pašiču. A Pribičevičeva zvezda je že v demokratskem klubu domala ugasnila. Samo 13 mož poslancev ima za seboj. Slovenski demokrati držijo ž njim.

Mesec mar in april bosta v naši notranji politiki odločilna. Slovenski poslanci pod vodstvom izkušenega dr. Koroča stojijo trdno na stališču, da prej ne bo boljše, dokler Pašič ne pade z ministrskega stolčka in ž njim seveda tudi velesrbski voditelji, ki bi radi nas Slovence gospodarsko uničili. Naše ljudi prosimo, da pazno zasledujejo sedanji položaj. Od razvoja vsega tega, kar se sedaj za kulisami godi v Beogradu, Zagrebu in drugih glavnih mestih naše države, je odvisno, ali pride do boljših razmer ali ne.

«Slovenski Gospodar» bo svoje čitatelje stalno in točno obveščal o važnih dogodkih v tej borbi.

Dvoje važnih zahtev.

Poslanec dr. Hohnjec je odgovarjal notranjemu ministru, ki je pri zagovarjanju kuluka pokazal, da ne pozna avtonomnega prava občin, ob drugi priliki je pa stavil na finančnega ministra vprašanje glede davčnih knjižic.

1. Proti kuluku in za obrambo prava avtonomne občine.

Moj upit je imel za predmet slavni naš kuluk, in specialno one ostre mere, koje je z ozirom na predpriprave za kuluk gospod minister notranjih zadev preko svojih podrejenih organov v Sloveniji zapretil nekaterim, in to ne baš maloštevilnim občinam.

Moj upit je bil stavljen v tistem času, ko je bilo na vladni strani še več navdušenja za kuluk. Sedaj je to navdušenje padlo do ničle in celo izpod ničle in smemo se nadeljati, da se ne bo dvignilo več nad ničlo. Kon-

šolo otvoriti že 11. marca 1872. Vstopilo je takoj 16 učencev.

Šola je bila podrejena neposredno štajerskemu deželnemu odboru; le-ta je izročal referat o njej redno kakemu deželnemu odborniku-neuradniku. In ta avtonomni značaj je ostal šoli do prevrata; v tistih burnih dneh, ko se je rodila naša svoboda, je prešla vinarska šola v našo državno upravo, ki jo je podredila neposredno sedanji pokrajinski upravi za Slovenijo — oddelku za kmetijstvo v Ljubljani.

Dežela je za šolo že v prvih letih razmeroma jako mnogo žrtvovala, pozneje pa je še toliko več potrošila za razširjenje zavoda, za nove zgradbe, za prezidave, za učila itd. itd. — vse to v upravičeni nadji, da bo novo kmetijsko izobraževališče tem laže ustrezalo svojemu vzvišenemu namenu.

Zavod naj bi se vzdrževal od vsega početka sam; le uradniške plače, večje gradbene naprave, investicije in melioracije ter ustanove (stipendije) za učence naj bi prevzela javna uprava. In tudi danes bi se zavod sam vzdrževal s prej navedenimi izjemami, da sme uporabljati plodove lastnega gospodarstva za celokupni obrat zavoda. Več se od takega zavoda ne more zahteyati.

Prvi ravnatelj Herman Goethe (1872—1882), je ustanovil šoli prve temelje ter si stekel mnogo zaslug, pospešujuč razvoj vinarstva in sadjarstva. Bolezen ga je prisilila, da je ostavil zavod, ki ga je prevzel ravnatelj Henrik Kalman; le-ta ga je vodil do svoje smrti (15. julija 1882.—24. septembra 1898.) Tudi Kalman je vneto pospeševal vinske in sadne kulture v pokrajini; bil je Slovencem naklonjen in pravičen, kar je bila redkost v tedanjih časih.

Po Kalmanu je vodil šolo začasno adjunkt Franc Knauer, dokler ni dne 1. aprila 1899. nastopil službe novi ravnatelj Franc Zweifler, prej strokovni učitelj na

cem meseca marca izteče z zakonom o dvanajstinh za prve tri mesce leta 1924 kuluku termin in čas življenga in upamo, da potem ne bo več vstal.

Kuluk kot državna institucija (ovedba) je neizvedljiv, neustvarljiv in zato nemogoč. Kot državna uvedba nikdar ne more doseči svrhe, kateri je namenjen, marveč bi služil samo kot sredstvo za šikaniranje in plačkanje državljanov, ki vladajoči stranki niso ljubi. Zato se je na naša stranka veden odločno borila proti izvajanju kuluka po zakonu in pravilniku. Največji del zasluge za to, da je med merodajnimi činitelji prodrla minenje o neizvedljivosti in nemožnosti kuluka kot državne institucije, pripada naši stranki. Vsled naše vztrajne borbe, je vladu uvidela, da je pravilnik k zakonu o kuluku mešanica določb, ki so v nasprotju z zakonom o kulukom. Zato je vladu izjavila, da bo ta pravilnik razveljavila. Ista usoda bo po vsej pravici zadeva tudi zakon o kuluku.

S tega stališča je tudi treba presojati postopanje nekaterih občin v Sloveniji glede na predpise od ministra javnih zgradb in ministrstva notranjih zadev izdanega pravilnika k zakonu o kuluku. Ker so smatrali te določbe kot neizvedljive in protivne načelom pravičnosti, so bile nasproti njim pasivne, in to tem bolj, ker se je od vladne strani vedno zagotavljalo, da se kuluk v Sloveniji ne bo izvajal. Še manj se dajo opravičiti z žugane prisilne mere proti tistim občinam, ki so sklenile skele in prošnje zoper izvedbo kuluka. To je pravo, ki ga daje poedinim državljanom in njihovim skupinam ustava. Po členu 15 ustave imajo vsi državljanji pravo prošnje. Prošnjo, more podpisati eden ali več državljanov, kakor tudi vse pravne osebe. Prošnje se morejo predložiti vsem oblastvom brez razlike. Kdo bi to pravo zanikal občinam? Po členu 14 imajo državljanji pravico zborovanja in dogovora. Zakaj se ne bi smeli razgovarjati na občinskem zboru o tem, kako nepraktičen je zakon o kuluku? Zakaj ne bi smeli na občinskem zboru se dogovoriti o resoluciji, ki izraža njihovo sodbo o kuluku in zahtevo, da se njihovo mnenje od vlade upošteva.

To pravo jamči občinam ustava, daje ga pa narava in bistvo občine. Občina je najprvotnejša politična jedinica, ona je bila pred državo. Ona ima po svoji naravi in svojem namenu gotovo pravo, določen delokrog in določeno območje. Država teh pravic občine ne more konfiscirati. Ako to storii, izvrši delo protipravnega naštita. Mi hočemo, da ostane pravo občine neokrnjeno. Naša stranka je vedno bila in vedno bo odločno na braniku za avtonomijo in za pravo avtonomne občine.

2. Zahteva davčnih knjižic.

Davčni zavezanci v Sloveniji in tudi po drugih pokrajinah so že večkrat zahtevali ter vztrajno zahtevajo,

učilišču za sadjarstvo, vinarstvo in vrtnarstvo v Geisenheimu ob Renu, izborni strokovnjak, tedaj in še sedaj dobro znan tudi izven Avstrije.

Pod Zweiflerjem, ki je spremeno ravnateljeval do novega leta 1919, torej dolgih 20 let, je dosegel zavod višek svojega razvoja pred svetovno vojno; vojna pa je tudi vinarski in sadjarski šoli zadala take udarce, da se še danes borimo z njenimi pogubnimi posledicami.

Zweifler je moral izročiti agende novemu ravnatelju Jakobu Žnidariču dne 2. in 3. januarja 1919. Potuk v šoli se je vršil še do 27. januarja 1919. v nemščini. Tega dne se je zaključil zimski semester in početkom februarja je začel slovenski pouk.

Jakob Žnidarič je bil Zweiflerjev naslednik do jeseni 1920., od tega časa pa upravlja in vodi zavod kmetijski ravnatelj Andrej Žmavc.

Prej navedena «Pikardija» in «Grajski log» — skupno okroglo 75 oralov — tvorita še danes glavno torišče celokupnega kmetijskega obrata našega zavoda. Z raznimi nakupi se pa je šolsko posestvo tekom let zadržalo in povečalo; danes meri okroglo 100 oralov, kar v splošnem zadostuje za učne svrhe zavoda, ne zadostuje pa za pridelovanje živeža, krme in lesa. Šolsko zemljišče se deli po kulturnih vrstah tako-le:

njive	15.50	ha
travniki	4.16	“
vrtovi za zelenjad	0.40	“
drevesnica in vrt s špaliri	1.20	“
sadonosniki	10.53	“
vinogradi	7.50	“
gozdovi	16.—	“
poti in stavbišča	1.30	“

skupaj okroglo 56.59 ha

da se jim dajo davčne knjižice, v katere se naj v naprej vpiše vrsta davka, svota predpisane davka in tudi potrdilo o vplačanih davčnih svotah. Ta zahteva je upravičena iz razloga, ker je zavladal, kar se tiče plačevanja davkov po nekaterih krajih velik nered. Davčnim zavezancem se pošiljajo čeki, na kajih se predpisujejo svote, in dostikrat niti ni dostavljena označba, kakšen davek se izterjava, koliko je treba plačati davka kake vrste in koliko se je že vplačalo. Tako davkoplačevalci popolnoma izgubljo preglez čez predpisane in vplačane davčne svote, ter so docela izdani davčnim uradnikom na milost in nemilost. Če tudi je gospod finančni delegat za Slovenijo na mojo opetovanjo zahtevalo odrediti, da morajo davčni uradi davkoplačevalcem dati na razpolago davčne knjižice ter v nje zabeležiti predpisane in izplačane davčne svote, so nekateri davčni uradniki v slučaju zahteve poedinih davčnih zavezancev to brezobjirno — nekateri drzno in odurno — odklanjali.

Vprašam torej gospoda finančnega ministra: Ali je voljan odrediti, da se takoj vpljejo davčne knjižice, v katere se mora vnaprej zabeležiti predpis davčne svote z natančnim označilom davčne vrste, kakor tudi potrdilo o vplačanih davčnih svotah?

Ljubezen do države in ljubezen do domovine.

(Premišljevanje hribovskega državljanja ob severni meji).

Zdaj, ko miruje težko telesno delo, se mi kmetje včasih malo dalje pomudimo pri raznih političnih in gospodarskih pogovorih. Najbolj zanimivo se je razgovarjati s sodišči o naši jugoslovanski državi. Meja te države teče mimo nas — tam dolí pod mojim gozdom so že postavljeni tisti mejniki — in mi gledamo vsak dan preko meje, kjer še bivajo naši bratje — sorodniki, sodiščje — Slovenci. Zvedeli smo, da so Slovenci povsod ob meji pristigli — kakor da bi ne marali vseh v novi državi. Moj sodiščje ima sorodnike blizu Lipnice, bučino in drugo seme je predeloval v olje tudi tam — živahnno se je razvijal trgovinski promet s severnimi sodišči — vino je našlo tam dovolj odjemalcev, odkar pa je meja sredi nas, preži financer na vsako vžigalico in gospodarski stiki so bili mahoma pretrgani.

Razni davki in takse so dosegli nezmagljivo višino. Kmet ne more prav nič prodati, in če hoče prodati, mu že znižavajo cene pod vrednost čes, da je dinar poskocil. Trgovci se drže starih, visokih cen kakor klešč koz, le kmet bi naj delal vedno v svojo izgubo. Neki moj sodiščje je pripeljal v mesto nekaj drv, prodati jih je moral pod ceno. Še toliko ni dobil, da bi mu bila vožnja plačana.

Zadnji sem bil pri občinski seji. Neka tvrdka nam je poslala na ogled sliko kraljice Marije in malega prestolonaslednika. Spodaj je bilo besedilo v cirilici, ki je pri nas nihče ne zna čitati. Če je bilo prej nemško, smo saj čitali znali in razumeli smo tudi — zdaj imamo srbsko pisavo vseposvod: pri vojaških zadavah, na posti, pri orožništvu itd., tako, da navadnemu kmetu ni treba o vseh teh rečeh nič vedeti.

Pri proračunski seji kraj. šolskega sveta sem videl, koliko izdamo za šolo vsako leto. Država nam nič ne da za vzdrževanje šole, a za to ima vse druge pravice. Pošiljajo nam med nas, ki smo katoličani, učitelje najslabše kakovosti, za kar imamo iz zadnjih let dovolj

dokazov. Še sedaj poznam take, ki so prej trobili v rog nemškutarije, da se je razlegalo daleč okrog po naših hribih in dolinah — o nekaterih izgubljenih siromakih, ki so že zapustili naše kraje z najslabšimi spomini, pa sploh ne govorim. Zdi se, da so se začele zadnje čase te razmere nekoliko boljšati. Nikakor se mi ne dopade, da se otroci mučijo s cirilico in srbsčino. Po mojem mnenju je to popolnoma nepotrebno zato, ker smo v državi S. H. in Slovencev, torej je za Slovence državni jezik slovenski. Če pride naš fant med južne brate, se v par mescih privadi hrvaščine.

Zadnji čas so se šole začele udejstvovati z uprizoritvami raznih mladiških iger. Ker sem se že ed nekdaj zanimal za take reči, še sedaj rad grem k takim prireditvam. Splošno imajo take reči namen, da utrdijo zvezo med šolo in domom, da povzdigajo izobrazbo in utrujejo ljubezen do domovine — hočem reči do države. — Nekje se mi je taka šolska igra zdela ponesrečena, ker je učitelj kot igralec na odru vmešaval med pravo besedilo svoje liberalne kletvice, kar gotovo ni vzgojvalno vplivalo na učence. Učitelji si res prizadevajo, da naučijo otroke domoljubnih deklamacij, pesmi itd., pa tudi ljubezen do države gre »skozi želodec«. Dokler bodo otroci doma slišali očete preklinjati zoper krivične in nezgodne davke, dokler bodo otroci lačni in slabo običeni, vsied nezgodnih gospodarskih razmer, se bo prav malo ljubezen do države držalo njihovega srca. Ljubezen do naše ljube domovine se v naših srečih ni vkoreninjena, ker smo dozdaj mi Slovenci meli v Beogradu tako vladu, ki je bila nam načeha, ne pa mati. Mi Slovenci imamo mnogo domoljubnih pesmi. »Domovina mili kraj«, »Bodi zdrava domovina, mili moj slovenski kraj«, »Beseda sladka domovina, ne prideš več mi iz spomina« itd. Istina je, da ljubimo svojo slovensko pesem, slovenski jezik — slovensko vince — slovenske hribe in doline — —, do te domovine klije v naših srečih prava ljubezen. Ko ljubimo svoj narod, nismo tako ozkosrčni, da bi ne ljubili tudi svojih slovenskih bratov — zlasti tistih, ki prebivajo z nami v slovenski državi.

Naše navdušenje za Jugoslavijo je bilo velikansko leta 1918. Meseca decembra se nas je zbral na tisoče v Mariboru — okoli Narodnega doma — in le ena misel nas je povzdigovala: rešeni smo nemšta, stopilo smo v lastno, slovensko državo. Zdaj ni nikjer več tistega navdušenja — saj smo Slovenci tekom par let izgubili tolikanj samostojnosti. Samo eno pravico še imamo, ki se glasi po nemški: Maul halten und weiter dienen. Prej sužnji Nemci, zdaj blapci Beograda. Prej bi bili utonuli v nemškem morju, zdaj bomo pa v velesrbskem — v slovenskem — in Boga še naj zahtvalimo, da nas je doletela ta sreča. Nam, počasne pameti ljudem se pa zdi, da je obsojenec, ki ga čaka smrt, nazadnje »klobasa« ce ga bodo obesili ali ustrehili. »Hin« je »hin« — si bo mislil, če ne tako, pa drugače — — in tak revez še ima pravico, da si zaželi pred smrtoj kaj boljšega . . .

Tako razmišljujemo mi, hribovski kmetje svoj žalostni stan in se nič ne čudimo, če ljubezen in prvotno navdušenje za ujedinjenje v naših srečih pojema. — Kadar bo naša država postala res tudi naša domovina, kadar bodo stali v krogu enakopravno Srb, Hrvat in Slovenc kot trije bratje, tedaj se bomo počutili med južnimi brati kakor doma — in tedaj še le bo naša država res tudi naša domovina — tedaj bo prišel tudi z Nemci in Italijani obračun zaradi nasilstva nad našim narodom. Ljubezen do države se ne da umetno naučiti, temveč ima korenine v medsebojni pravičnosti in bratski vzajemnosti.

Številne so šolske zgradbe, ki jih je preko 20: šolsko poslepje z internatom; gospodarska poslopja s hlevi, delavnicami, shrambami, kolarnicami; kletarsko poslopje s prešnico in vinsko kletjo; sadna klet s prostori za uporabo sadja; bosenska sušilnica in dr. Stojkoviča sušilnica; poslopje kmetijsko-kemijskega zavoda z žitnico in gospodarskimi prostori; trije rastlinjaki, pet čebelnjakov, več stanovanjskih hiš za namenšene in delavce itd. Toliko zgradb ne bi prenašalo razmeroma malo kmetijsko gospodarstvo kakih 100 oralov, a zahteva jih in bi jih še več potrebovala šola z internatom.

Ob početku šole zgradbe seveda niso zadostovale. Ali pričeli so nemudoma sestavno prezidavati in dozidavati; od mnogih drugih gradbenih del navajamo: Leta 1898.—99., ko se ni bilo današnje šolske stavbe, so pregradili kolarnico v jedilnico za učence, preuredili stare spalnice, sobe za knjižnico in zbirke, priredili prostore za pouk v kemiji na kmetijsko-kemijskem zavodu, nabavili telefon i. dr. Leta 1899.—1900. se je uredilo današnje poslopje za uporabo sadja s sadno kletjo, ustanovila se je meteorološka postaja i. dr. Leta 1901.—Leta 1902.—1903. sta dovolila država in dežela skupno 210.000 K za zgradbo novega šolskega poslopja z internatom, prešnico s kletjo in za druge naprave. Z velikim delom za začeli leta 1904. Prešnica in klet sta bili popolnoma urejeni že februarja 1905, popolnoma dogotovljene in šolsko poslopje z internatom pa je bilo poleti 1905 urejeno. Sledile so mnoge prezidave starih poslopij, ki so služila prej za šolo; danes so tamkaj stanovanja, delavnice, hlevi z gnojiščem itd.; vse to dokazuje, da stare stavbe niso primerne za ustanovitev nove kmetijske šole, najmanj za tako, ki je spojena z internatom; bolje je že v početku zasnovati zavodu potrebne in primerne nove zgradbe. Najživahnejša stavbena doba pa

je tako leta 1906. nekako minila, ni pa počivalo redno vzdrževanje vših gradbenih naprav. Zlasti danes, ko popravljamo hkrati škodo vojne, je treba za to ogromnih izrednih sredstev, ki jih žal primanjkuje.

Vendar so nam uspele tudi marsikatere nove krištne, naprave, tako na primer od leta 1921. dalje: zgradbe mostne tehnice in dr. Stojkoviča sušilnice za sadje, naprava plotov, nabava moderne hidravlične prese, številnih aparatorov, strojev, orodja, knjig in učil, ureditev električne razsvetljave, s kojo smo nadomestili slabu plinovo itd.

Rezultati mnogih poizkusov, ki se napravljajo v nasadih zavoda, v vinski kleti, pri uporabi sadja, na polju, travnikih itd., se sporočajo javnosti ustimenno, pisno in s tiskom. Plodovi smotrjnega strokovnega dela koristijo naprednim kmetovalcem; absolventi zavoda pa nosijo svoje strokovno znanje domov ter ga v svojem kraju širijo z besedo in dobrim vzgledom.

Spoštni namen vinarske in sadarske šole v Mariboru je:

1. izobraževati kmečke mladeniče v vseh panogah kmetijstva, osobito v vinarstvu, kletarstvu, sadjarstvu in uporabi sadja;

2. izučiti praktičnim kmetovalcem in drugim (možem in ženam) priložnost, da se seznanijo z novimi metodami in izkušnjami v kmetijski stroki; v to svrhu se prirejajo posebni učni tečaji;

3. proučevati razna nova kmetijska vprašanja s poizkusi itd.

Da doseže šola ta smoter, združuje teoretični pouk s praktičnim delom; razkazuje posestnikom naprave in priejava številne skupne poučne izlete.

Ako primerjamo novi učni načrt naše šole z današnjim, vidimo ogromen napredok: prvotno, in sicer

Proti uvozu italijanskega vina.

Beograd, 27. februarja.

Tu so se te dni pričela pogajanja med zastopniki jugoslovanske in italijanske vlade glede medsebojne trgovine. Italijani zahtevajo da mora naša vlada dovoliti uvoz italijanskega vina vsaj v steklenicah. To se pravi, naša vlada naj opusti visoko uvozno carino na italijansko vino. Ko so naši poslanci zvedeli za to nakanino, so takoj vložili oster protest na vse ministre in komisijo, ki sestavlja pogodbo. V imenu Jugoslovanskega kluba so protest podpisali poslanci: dr. Hohnjec, Vesnjak, Bedjanič, Falež, Žebot, Sušnik in Nemančić. — Protest se glasi:

«Vrši se konferenca za definitivno trgovinsko pogodbo z Italijo. Ob tej priliki nam je čast, kot zastopnikom vinorodnih pokrajin naše domovine izjaviti:

Vinogradništvo v naši domovini kot ena najvažnejših vrst našega kmetijstva, naše ekonomiske in finančne moči zahteva popolno, izdatno in uspešno zaščito od strani naše vlade in zato zahtevamo, da se kratkomalo odvije vsak predlog, ki bi šel za tem, da se Italiji ali katerikoli drugi državi dovoli uvoz vina v sodih ali steklenicah; istotako tudi glede grozdja, alkoholne ali brezalkoholne pijače iz grozdja.

Naša zahteva je opravičena osobito iz naslednjih razlogov:

1. Producija našega vina je toliko, da v normalnih letih moramo izvoziti ali pridelamo vsaj eno tretjino do ene polovice naše vinske produkcije.

2. Celi kompleksi naše domovine, a osobito Dalmacija, Hercegovina, velik del Slovenije in Hrvatske, okolica Negotina, iztočni Banat in del južne Srbije so popolnoma odvisni od gojitve vinske trte, ker druge kulturne tam ne morejo uspevati. Radi tega je obstanek prebivalstva v omenjenih krajih in celo gospodarsko življenje odvisno od te kulture.

3. Podnebje in kakovost zemlje in drugi faktorji podražujejo pridelovanje vina v toliko, da naše vinogradništvo ne prenese nobene konkurenco od strani Italije in vseh južnih in zapadnih evropskih držav. Ako se dovoli, če tudi za nizko carino, uvoz vina in vinskih destilatov — v kakršnikoli obliki — bi to značilo gospodarsko (ekonomsko) upropasti eno petino prebivalstva celokupne naše domovine; s tem bi pa tiral tudi finančne sile naše zemlje v propasti, ter nasilno tiriti velik del Slovencev, Srbov in Hrvatov iz rodne zemlje v tujino.

Radi teh razlogov odločeno zahtevamo:

1. da se pri trgovinsko-carinskih pogajanjih brezprejgo in najresnejše upošteva navedene razlage in se na vsak način zabrani uvoz vina na našo državo.

2. da se vlada pri sklepanju trgovinskih pogodb povrige za izvoz našega vina, alkohola in alkoholnih pijač vsebine, ter da se v tem smislu vodi naša carinska in tarifna politika.«

Beograd, dne 27. februarja 1924.

Sledijo podpisi poslancev vseh klubov.

Ta protest so poleg slovenskih poslancev podprli s svojimi podpisi tudi srbski in hrvatski poslanci vseh strank v narodni skupščini. Poslanca Vesnjak in Žebot sta še posebej po vseh klubih razvila agitacijo med poslancev z vinorodnih krajov s prošnjo, da naše korake podpirajo. Tako se je po inicijativi poslancev Jugoslovanskega kluba razvila živahnna agitacija proti vsakemu uvozu vina iz Italije. Tudi prizadeti ministra so izjata.

od leta 1872.—1881., je bilo poleg praktičnih del samo 8 učnih predmetov, a danes jih je 29!

V letih 1872.—1881., torej za Goetheja, so učili telle učne predmete: vinarstvo in kletarstvo, sadjarstvo in uporabo sadja, vrtnarstvo, prirodopis, nemščino, splošno poljedelstvo z blagoznanstvom in naukom o gnojenju, zemljemerstvo in risanje, računstvo in geometrijo.

V letih 1882.—1899., za Kalmana, so razširili učno osnovo za dva predmeta (verouk in čebelarstvo); od 1899.—1919., za Zweiflerja, so se sprejeli v nastavni načrt še drugi važni predmeti (anatomija in fiziologija rastlin, splošna kemija, vinska kemija in kemija vrenja, fizika, kmetijsko gospodarstvo in knjigovodstvo), živinorejo so pa razširili in poglobili.

Leta 1919. (po prevratu) je odpadla nemščina, zato se je pa sprejela v učni načrt slovenščina s spisjem in lepopisjem, leta 1920. poleg kmetijskega gospodarstva zadružništvo, kmetijsko kupčinstvo in kmetijsko pravo, srbohrvaščina, petje; leta 1921. splošno obrazovanje in konverzatorij; leta 1922. živinozdravstvo, gozdarstvo, higijena (zdravstvo), rokotvorstvo, telovadba.

Nikoli prej niso bili učenci tako mnogostransko zaposleni, kot so danes. Vse to pa zahteva tudi od nastavnega osoblja in uprave zavoda neprimerno več dela nego kedaj prej.

V zadnjih letih skuša zavod kar najbolj ustrezačati osobito veliki potrebi: odgoji dobrega kmetijskega načrta, vnetega za napredno gospodarstvo. To mu jamči trajni obstoj v korist našega velevažnega kmetijskega gospodarstva.

(Dalje prihodnji).

vili, da ne bodo pričutili uvoz italijanskega vina v naše kraje. Kako se zadeva naprej razvijala, bom poročal v »Slov. Gospodarju«. Dobro bi bilo, da tudi občine, okrajni zastopi, kmetijske podružnice in zadruge pošljejo proteste na narodno skupščino.

Politični ogled.

DRZAVA SHS.

V pondeljek je v Ljubljani zborovalo vodstvo Slovenske ljudske stranke ter zaključilo sledče:

Vodstvo SLS-vzame poročilo strankinega načelnika z odobravanjem na znanje. Vodstvo z obžalovanjem konstatira, da je sedanjí samosrbski centralistični vladni sistem tako v zunanjosti, kakor notranji politiki države pokazal svojo popolno nesposobnost, da je s sramotno izročitvijo Reke Italiji oškodoval življenske interese države in ugled iste pred zunanjim svetom, da nima ne volje ne smisla za zaščito naših narodnih manjšin v inozemstvu, da je s svojo notranjo politiko storil vse, kar vzbuja nezadovoljnost in nevoljo ljudstva, da uganja in ščiti najgršo korupcijo, da brez stvarne potrebe, samo iz političnih nagibov, s parcelacijo Slovenije in Hrvatske razbijajo stare upravne edinice in stari, uživljeni in dobri upravni red, da s kulkom in tudi drugače uvaja nazadnjaške, kulturne države nevredne upravne metode, da s krivičnim in nesocijalnim davčnim načinom ubija blagostanje ljudstva in njegove gospodarske vire, usiljevanjem srbsčine in cirilice v Šoli, uradu in javnem življenju žali naš narodni čut in ponos, zavira naš naravni narodni in kulturni razvoj in občutno oteže javno upravo itd.

Vse to dokazuje, da iz tega nevdružnega in nevrednega stanja vodi samo temeljita preureditev države na avtonomistični podlagi, ko se bodo avtonomni slovenski, hrvatski in srbski narod sami vladali vsak po svojih prilikah in kulturnih potrebah. Zato vodstvo SLS poziva svoje parlamentarno zastopstvo, da započeto, nam proti naši volji vsiljeno borbo brezobzirno in energično nadaljuje, dokler svojega cilja ne doseže in da se pri tem poslužuje vseh možnih in dovoljenih sredstev, čijih izbiro z zaupanjem njej prepusta.

Dan poprej je v Zagrebu zborovalo hrvatsko narodno zastopstvo ter določilo gotovo število poslanec, Hrv. seljaške republikanske stranke, da odpotujejo v Beograd ter se udeležijo parlamentarnega dela. Sprejel se je tudi protest proti pogodbji z Italijo, ker je že samo uničenje reške samostojnosti mednarodni zločin in ker vsebuje dne 27. januarja 1924 v Rimu sklenjena pogodba tudi dve tajni točki, ki ogrožata mir na Balkanu, po celi Evropi in na vsem svetu. Ti točki se glasita: 1. v slučaju notranjih nemirov v kraljevini SHS se Italija obvezuje, da pošlje v njeno ozemlje svoje čete, če bo za to naprošena. V vsakem slučaju pa bo ostala Italija napram Beogradu v dobrohotni neutralnosti. 2. Italija dovoljuje kraljevini SHS, da v ugodnem času zasede Solun in njegovo zaledje. V zamenjavo za to pa dovoljuje kraljevina SHS Italiji krajene prilastitve v Dalmaciji.

Prva točka je naperjena proti Makedoniji. Druga tajna točka je naperjena proti interesom Hrvatske in hrvatskega naroda in proti interesom Dalmacije, kjer živi 84 odstotkov Hrvatov, 15 odstotkov Srbov in 1 odstotek Italijanov. Vsa dalmatinska mesta razen Zadra, ki je že odstavljeni Italiji, in Dubrovnik, ki je srbski, so popolnoma Hrvatska.

Spomenica izjavlja, da je hrvatsko narodno zastopstvo trdno prepricano, da bo Društvo narodov postalo vrhovni reševalci mednarodnih sporov in vpoštevalo pravo samoodločbe hrvatskega naroda in da bodo Rusija, Angleška in Amerika odstranile krvavo krivočo, ki se vrši nad hrvatskim narodom in ki bije v oči vsej evropski kulturi.

Sklepi v Ljubljani in Zagrebu zelo vznemirjajo radikalno vlado, na katero pritisajo tudi zaveznički Turki z novimi zahtevami, da izrabijo njen zadrgo. Ministri se neprestano posvetujejo, kaj bi ukrenili proti zvezi opozicije. Najprej bodo gotovo zavlačevali potrditev mandatov Radičevih poslanec ter si kupovali pomoci Turkov in nekaterih Pribičevičevih demokratov ter opozicijo vsepovsod in tudi na dvoru obrekovali, da ne bi bila Davidoviču ali komu drugemu poverjena se stavka nove vlade.

BOLGARIJA.

Bolgarska vlada se na vse strani brani pred očitki Beograda, ki jo obdolžuje naklepov proti Jugoslaviji. Sklicuje se že na pred leti predloženo prošnjo za mednarodno preiskovalno komisijo ter izjavlja, da je na takoj preiskavo vsak čas pripravljena. V Beogradu so pred nekaj dnevi zatrjevali, da je pripravljen skupen nastop Jugoslavije, Rumunije in Grške proti Bolgariji za vsak slučaj.

GRČIJA.

Grška vlada je pripravljena razpustiti zbornico, katero so republikanski poslanci itak že zapustili, vendar pa noče razpisati novih volitev pred ljudskim glasovanjem o državnih oblikah. Pri glasovanju bosta slavljeni dve vprašanji: 1. ali naj se proglaši republika ali obdrži kraljestvo in 2. (če se ljudsivo izreče za kraljestvo) ali naj se izbere novo dinastijo ali obdrži vladarsko hišo Glücksburg.

ALBANIJA.

Po vseh iz Skadra je bil na albanskega ministra predsednika storjen že drugi atentat. Neki dijak, ki ga je pričakoval ob vhodu v parlament, je oddal nanj

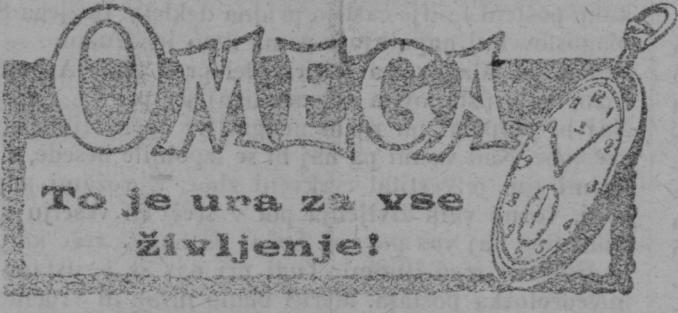
6 strelov. Ranjen je bil na roki in nogi. Storilec je izjavil pri aretaciji, da je ministrski predsednik od Jugoslavije kupljen in znači zato nevarnost za državo. Nadaljnje preiskave so izsledile večjo zaročniško družbo, v kateri so zapleteni celo vojaški krogi.

ANGLIJA.

Angleška zbornica je sprejela predlog delavske stranke o splošni ženski volilni pravici. Ženske po dovršenem 21. letu volijo pod istimi pogoji, kot moški. — Odpravi se tudi smrtna kazen in v upravo se uvede mnogo modernih določil.

TURCIJA.

Angorska narodna skupščina je sprejela na znanje zakonski načrt, predložen od 50 narodnih poslancev glede odprave kalifata. Skupščina je sprejela prvi člen, ki govori o odpravi kalifata in o odstranitvi kalifa. Nadaljni členi zakona določajo, da vsi člani bivše sultanove družine izgube pravico bivanja na ozemlju Turčije in da sploh izgube turško državljanstvo. V desetih dneh morajo po uzakonjenju zakona zapustiti Turčijo. Narodna skupščina bo ta zakon sprejela. Člani bivše sultanove rodbine bodo transportirani v Egipt.

Naše prireditve.

Orlovska prireditve v Slov. Bistrici. Tukajšnji orlovske odsek je v nedeljo dne 2. t. m. vprizoril igro »Kmet Herod«, pod vodstvom našega g. kaplana Šolinca. Igraleci so svoje vloge rešili pohvalno. Vsa čast jim! Le tako naprej! Za post pa se pripravljamo za žaloigro v petih dejanjih »Sovraštvo in ljubezen«, na kar že danes opozarjam.

Orlovska prireditve v Središču. Tukajšnji Orel in Orlica priredita v nedeljo, dne 9. marca, v Društvenem domu v Središču drugo telovadno akademijo. Na sporednu so pevske, deklamacijske in izbrane telovadne točke. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer. Gostje proti Ormožu in Ptiju se vračajo lahko z desetim vlakom. Ker je telovadna akademija prireditve čisto orlovskega značaja, pri kateri sodelujejo izključno le domači člani in članice in ki obeta biti pri krasni sceneriji tukajšnjega Ljudskega odra prav pestrata, vabita k prav obilni udeležbi — središki Orel in Orlica.

Prosvetno gibanje v Makolah. Da naše izobraževalno društvo ne spi, se je pokazalo dne 2. t. m. S sodelovanjem Orla je priredilo dve krasni igri: »Kje je meja« in »Damoklejev meč.« Udeležba je bila velika, tako da je bila društvena dvorana docela polna. Igralci so svoje vloge vsi krasno rešili v splošno zadovoljnost občinstva, za kar se jim mora izreči najlepša zahvala. Dobiček se bo uporabil za knjige in časnike izobraževalnega društva.

Tedenske novice.

ZUPANSKI TECAJ

se vrši

I. v nedeljo, dne 9. marca, ob 10. uri dopoldne, v Ptiju (v gostilni Zupančič) za okrajno glavarstvo Ptuj (sedni okraj Ptuj in Ormož).

II. v nedeljo, dne 16. marca, ob 9. uri dopoldne, v Celju (hotel »Beli volk«, vrtna dvorana) za okrajno glavarstvo Celje (sedni okraji Celje, Vranci, Laško, Šmarje, Gorjanci) in sedni okraj Rogatec.

Zupani in občinski odborniki! Udeležite se polnoštevilno! — Govorijo gg. uradniki-strokovnjaki, o vojaških zadevah pa g. major Jurkovič.

Solske počitnice na deželi. Važen sklep okrajnega šolskega sveta Maribor-okočica. Višji šolski svet, ki ga je sestavila vlada za časa ministrovanja demokrata dr. Žerjava, je z ukinitev jesenskih šolskih počitnic ljudstvu na deželi prizadal obilo gorja! Demokrati so namenoma s to odredbo kljubovali kmetskim ljudem. — Značilno je, da je edini samostojne v višji šolskem svetu glasoval z Žerjavovimi demokrati za to, da se šolske počitnice na ljubo demokratskem učiteljem preložijo na poletje. Na tisoče kmetskih ljudi je bilo vsled tega demokratsko-samostojnega sklepa v jeseni 1923 kaznovanih, ker so morali svoje otroke obdržati doma pri najvišjem jesenskem delu (paša, trgatev). Teh kazni so kriv demokrati in samostojni, ki so v višjem šolskem svetu sklenili počitnice za poletje. Po vseh okrajih sedaj vre med ljudstvom proti nesmiselnim počitnicam. Okrajni šolski svet v Mariboru je v svoji redni seji dne 29. februarja enoglasno sprejel predlog dr. Leskovarja, ki se glasi: »Glede slabega obiska v mesecu septembru in oktobru 1923 je razvidno, da razmere zahtevajo, da se meseca september in oktober data otrokom prost. Z ozirom na to se naj ljudskošolske počitnice preložijo zoper na jesen. Pomisliki proti preložitvi poletnih počitnic ne držijo, ker se v vročih poletnih mesecih itak lahko uvede saino dopoldanski nerazdeljeni šolski pouk.« Predlog dr. Leskovarja je bil soglasno sprejet. Celo za-

stopnika učiteljstva sta soglašala z našim naziranjem. Splošno mnenje je, da šolski obisk silno trpi vsled nesmiselnih poletnih počitnic. V poletju sta dva meseca za šolo izgubljena, v jeseni pa starši ne morejo dati otrok v šolo, ker jih potrebujejo doma. Svetujemo, da bi se tudi ostali okrajni šolski sveti pridružili važnemu sklepu mariborskoga okrajnega šolskega sveta.

MARIBORSKA POROTA.

Smrtna obsodba.

V ponedeljek, dne 3. t. m., se je začelo na mariborskem sodišču pomladansko porotno zasedanje. Kot prvi se je zagovarjal Prekmurec Štefan Gaber, ki je obtožen, da je umoril svojo taščo. Rojen je Štefan Gaber v Vučji Gomili, priženil se pa je v Tešanovce ter živel na ženinovem posestvu. Tašča je zakoncem prepisala polovico posestva. Gabru pa je celo posestvo dišalo in ker ga ni kmalu dobil, je zlostavljal svojo ženo in taščo, s katero je živel v večnem prepisu. Večkrat je govoril, da jo bo ubil. Ko je dne 20. avgusta leta 1923 šla tašča k vodnjku po vodo, se ji je tih obiskal njen zet ter jo parkrat udaril z nekim topim predmetom, nato pa jo vrgel v vodnjak. Nato je po storjenem zločinu odhitel na sodnijo v Mursko Soboto ter tam izpovedal, da je njegova tašča slučajno po nesreči padla v vodnjak ter utonila. Med sošči pa se je kmalu raznesla vest, da je Gaber taščo sam vrgel v vodnjak. Zločinske zeta so prijeli, toda zločina ni priznal. Šele pod bremenom dokazov, katere so iznesle razne priče, je tik pred obsodbo priznal, da je svojo taščo umoril. Porotniki so soglasno potrdili vprašanje krvide, nakar je bil Gaber obsojen na smrt z ustreljenjem.

Morilec svoje žene.

Naslednji dan, dne 4. t. m., je prišel pred porotnike 44letni veleposestnik iz Starošince Lovrenc Drevenšek. Zagovarjati se je moral radi umorstva svoje žene, s katero je živel dalje časa v prepisu. Drevenšek je s svojo ženo silno slabu ravnal, tako da je bila prisiljena vložiti dožbo na ločitev zakona. Mož, ki je zapravil s svojo pisanostjo že skoro celo premoženje, se je udal na ženin predlog ter sta se skupaj odpravila v Ptuj k odvetniku, ki je ženo v tožbi zastopal. Na potu v mestu pa je zopet začel s surovim zmerjanjem ter je ženo končno še pretepel. Sirota se mu je ubranila ter zbežala pred njim po Dravski ulici, kjer pa jo je sirovež dohitel ter z ostro nabrušenim nožem napadel. Zadjal ji je 16 ran, med temi dve v srce, ki sta povzročili takojšnjo smrt nesrečne žrtve. Po storjenem zločinu je pobegnil, toda orožniki so ga še istega dne zasledili ter zaprli. Pred sodnijo je Drevenšek svoj zločin priznal ter je bil obsojen na 10 let težke ječe.

Ustanovni občni zbor skupine Strokovne zveze tovarniškega delavstva v Rušah se vrši v nedeljo, dne 9. marca v stari cerkveni šoli v Rušah ob 9. uri dopoldne z običajnim dnevnim redom. Občnega zборa se udeleži strokovni tajnik JSZ iz Maribora. Za člane udeležba obvezna. Prijatelji organizacije dobrodošli. Predsednik.

Zaslужeno priznanje. Iz Hoč pri Mariboru poročajo: Na lastno prošnjo upokojeni tukajšnji nadaljčitelj in rojak g. Mihael Vauhnik je bil po 42 letnem nepretirganem službovanju s 1. marcem tega leta od višjega šolskega sveta razrešen učiteljske službe ter se preselil na kraj svojega prvega službovanja k Sv. Jakobu v Sl. Gorici. Višji šolski svet v Ljubljani mu je izrekel pri tej prilikli v smislu sejnega sklepa z dne 22. novembra 1923 pohvalo in priznanje za njegovo mnogoletno, nemorno in zelo uspešno šolsko in izvenšolsko delovanje.

Hoteli so dobro, a bili so nesrečni. Od Sv. Ruperta v Slov. gor. poročajo: V nedeljo večer, dne 2. marca, je zgorel hišni hram kmetu Feliku Kranogel v Sp. Vočičini. Delali so priprave za gostijo, ki so jo hoteli privedli svoji dekli, ki je drugi dan bila namenjena iti k poroki z enim njihovih delavcev. Hoteli so dobro, a so bili nesrečni.

Shod naše stranke v Vurbergu. Dne 2. marca smo imeli lepo uspeli shod Kmetske zveze. Zelo zanimivo je poročal g. poslanec Vesenjak o političnem položaju, o proračunu in o raznih gospodarskih vprašanjih. Poslušalci, katerih je bila soba nabito polna, so pazno poslušali in odobravali poročilo. Predsedoval je načelnik krajne organizacije, g. Jakob Felicjan. Ob koncu sta bili sprejeti rezoluciji za čim hitrejšo regulacijo Drave ter neomajno zaupanje Jugoslovanskem klubu s prošnjo, da vstraja na začrtani poti zlasti v zadevi avtonomije.

Notranja prenovitev župnijske cerkve v Št. Janžu na Darvskem polju. Naša župnijska cerkev se je v zadnjih treh letih zelo prenovila. Leta 1920 je bila cela na novo poslikana, dobila je nov lep tlak in krasne, popolnoma slogu primerne stole. Potem je postavil kipar Sojc nov lep altar in kipa presv. Srca Jezusovega in Marijinega. Manjkala še je obhajilna miza, ker prejšnja preprosta ni več sodila v prenovljeno cerkev. Minulo soboto so postavili tudi že težko pričakovano obhajilno mizo, ki bo brez dvoma ena najlepših umetnin v prenovljeni cerkvi. Načrt je naredil po navodilih g. župnika kipar Sojc, ki je tudi mojstrsko izgotobil deset reliefnih pozlačenih podob, ki kinčajo obhajilno mizo. Namišljena je kot nekako nadaljevanje ali dopolnitev altarja, kar tudi v resnici je, saj se ob njej deli in zevživa altarski zakrament. Navadno ima obhajilna miza dvojno naložo: kot nekaka ograja deliti presbiterij od ladije, obenem pa in sicer v prvi vrsti, služiti kot miza, pri kateri se deli in sprejemata kruh življenja. Večinoma so v naših cerkvah obhajilne mize bolj ograje kot pa mize. Le obhajilni prti spominja na to, da bi naj ta naprava služila kot miza. Naša nova obhajilna miza je sestavljena tako, da pride do izraza bolj kot miza in manj kot ograja. Zato je napravljena bolj masivno, iz hrastovega lesa, zato so vložene reliefne podobe, ki pred-

stavlja: zadnjo večerjo, pomnoženje kruha, daritev Melkizedeka, stotnika pred Kristusom (Gospod, nisem vreden!), češčenje in moljenje presv. Rešnjega Telesa itd. Taka obhajilna miza je res precej dražja kot navadna, a obhajilna miza tudi zasluži, da je nekoliko bolj bogato izdelana in opremljena, kakor je navadno. Saj je gotovo primerno in prav, da se za altarjem, na katerem se Najsvetje pripravlja in shranjuje, najbolj lepo in umetno opremi obhajilna miza, tisti kraj, kjer se sv. Rešnje Telozavziva. Dolga je nova obhajilna miza 8.70 m ter je mizarško delo zelo spretno izgotovil domači mizar Janez Kancler. Naj božji Zveličar obilo povrne vsem, ki so za ta kras naše cerkeve darovali les in denar ter se trudili z delom, vti pa radi prihajajo k njej v Emaus, da se bodo ogrela in okreplila, pomirila in osrečila naša srca.

Goljufija in tatvina pri Sv. Marjeti na Dravskem polju. Rad bi poročal veselle novice, toda le bolj žalostne reči se godijo. Med mladino je zapaziti vedno več lahkomiselnosti, zapravljanja, pijačevanja in plesanja. Da pa dobijo denar za te nemale izdatke, pa kradejo doma in drugod. Nekaj časa smo imeli tukaj peka. Okradla in ogoljufala sta ga dva mlada fanta: Turk iz Ternič in Malek iz Marčkega. Pa tudi pek tam ni prehud poštenjak, ker je izginil otdot, ne da bi plačal trgovcu moko. A tudi dekleta se poskušajo v obrti, ki jo sedma božja zapoved prepoveduje. Dne 23. februarja je pripeljal trgovcu Kardinarju voznik vino in je djal na voz tudi sodček s 50 litri žganja. Ko zvečer voznik pride k vozu, ni bilo sodčeka z žganjem več. Iskali so na vse strani, a ni ga bilo. Cez nekaj časa pa pride en fant povedat, da je slišal pri oknu Kalčiča v Terničah glasno govorjenje, med drugim, da je bil sodček zelo težek. Hitro so poslali po žandarjev Rače, ki so že ponoči prišli in našli tatic, 19letni deklini Rozalija Radolič in M. Kalčič. Vzeli sta sodček z voza ter ga skozi dvorišče in sadonosnik zanesli ven na polje, od tam sta ga odpeljali z ročnimi sanjkami. Manjkal je že 8 l, ki so ga spili. Ali ni nad vse žalostna ta prikazen: mladoletna dekleta kradejo hudičevu vodo — žganje! Ali pa še ni stokrat bolj žalostno, če matere take reči dopuščajo, v hišo spravljam dovolijo, tatovom potuho dajejo!

Poroča pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Pri nas se je poročil mladenič Franc Peršuh iz Pleter z mladenko Marijo Predikaka, članico šentlovrenške Marijine družbe. Na gostiji so zbrali veseli svatje 1000 krov za Dijaško večerjo v Mariboru. Novoporočencema obilo sreče in blagoslova!

Poročila sta se dne 25. februarja t. l. Marijina družbenica in posestniška hči Terezija Bratec z vrlim mladeničem in posestniškim sinom Martinom Čuš v Gradišah pri Jurščih. Zavednemu novoporočenemu paru obilo sreče in božjega blagoslova!

Umril je v Makolah naš somišljenski Štefan Kovačič v Stopnem v 82. letu svoje starosti. Bil je vobče spoštan, njegova hiša je bila vedno na naši strani. Na sedmini za rajnim so njegovi priatelji zavedni možje nabrali 77 dinarjev za Kmetsko zvezo v Makolah. Bog plati.

Smrt vrle matere v Hošnici pri Laporju. Dne 26. sredočana smo položili k večnemu počitku posestnico Marijo Mastinšek, p. d. Golobičeve mater. Kako je bila rajna dobra in pridna, je pokazal njen pogreb. Na sedmini se je nabralo za dijaško semenišče na predlog Kavklerja sveta 232 dinarjev.

Razno iz Leskovca v Halozah. Več let sem smo imeli še precej povoljno vinsko letino. In vino je šlo še tudi v vsaj nekoliko primerno ceno. Lani je toča nepravila veliko škode. Vina je bilo malo, pa še to nima ne kupcev, ne primerne cene. Tako se nam Haložanom slabo godi. Bog nas letos varuj toče, naša vlada, ali bolje rečeno: naši poslanci pa italijanskega vinal Ne za uvoz, ampak za izvoz vina naj se pobriga vlada! — Dokaz slabe letine je tudi to, da se jih je v letošnjem predpustu le malo poročilo. Vendar so gostje na Franc in Marija Vindiševi gostiji nabrali za nove zvonove 106.50 dinarjev. Mlademu paru, kakor tudi vsem drugim, želimo dosti sreče, zlasti pa skorajšnjih boljših časov! — Februarja smo v začetku imeli veliko leda, ob koncu pa veliko snega. — Kmet Andrež Smigoc v Velikem Okiču je zdrsnil vprezen vol iz ceste po strmini. Sreča, da je drugega še pravočasno izpregel. Ponesrečenemu volu ni mogel pomagati na cesto. Drsal je po ledenu strmini v dolino, si zlomil rogovev in noge. Nadaljnje muke ga je rešil nož. Tudi več oseb se je ponesrečilo po ledenu in strmih potih. Sedaj piha jug. Upamo in želimo, da bi korenito obračunil z zimom!

O čem govorijo v Konjicah? Slišimo, da so fantje v Novi vasi zaprli cesto Padežnikovi nevesti, odkupno 600 dinarjev pa niso zapili, ampak poklonili Družvenemu domu. Fantje, pripravljalni odbor je gotovo vesel vašega lepega prispevka, še bolj pa smo veseli vašega lepega čina. Kaj si bojo le misili pri tem oni, ki so pred tedni na vabilo naših Nemcev plazili tihokoli voglov v gostilno S. na Schauerjev shod, vti veseli, da dobijo za to nekaj Judeževih kozarčkov zastonj. Saj so njihovi mastno plačani priganjači prej po vseh trobili: pili in jedlo se bo vse zastonj. In vi, ki ste šli — ali hočete biti možje? Mi se vas hočemo že še natančneje ogledati in v svet bomo poročali o vas, da bodo vedeli, po čem so tukaj krščene duše, na prodaj! Skoraj bi rekeli: pfui.

Smrtno je ponesrečil v torek, dne 26. februarja ob 4. uri popoldne 16 letni Štefan Sket, hlapec pri g. Al. Kristan, pd. Sečaku v Slatini 17, župnija Ponikva ob ž. žel. Peljal je sedeč na saneh drva iz gozda. Ko se sani zadenejo ob zmrzlo krtino, se Štefan ob sunku prevrne spredaj pod sani, ki so mu pretrle prsni koš. Črez dve dobri uri je umrl.

Za Gornjo Savinjsko dolino se vrši v torek, dne 11. marca, ob 9. uri dopoldne v Rečici ob Savinji v prostorih g. Čuježa zadržno-socialni tečaj. Predavata g. tajnik

Krajnc in g. revizor Barle. Vse naše organizacije, Kmetiske zveze, izobraževalna društva, mladinske organizacije, Orel in Dekliške zveze, zlasti pa naši zadružarji so vabljeni, da se tečaja v velikem številu udeležijo.

Smrt vzglednega mladeniča. Od Belih vod nam poročajo: Pri nas je zatisnil za vedno oči Franc Urbanc iz ugledne Ovčjakove hiše. Neizprosna jetika mu je ugrabiла življenje v 29. letu. Kal te nesrečne bolezni si je našel v italijanskem ujetništvu. Fantje-tovariši so nesli tega vzor-mladenčka k zadnjemu počitku.

Novice od Št. Jošta na Kozjaku. Predpustni čas je bil vkljub snegu in mrazu prav vesel. Stiri pari upapolnih in srečeljnih mladih src je pred poročnim oltarjem sklenilo sveto zvezo. Naš vrli cerkveni pevec Bernard Prebičnik, pd. Cimperšekov je poročil Tonejevo Matildo. Da bi prepeval s svojo nevesto v lepi harmoniji pesem sreče, pa tudi pri cerkv. zboru še dalje pozrtvalno pomagal. Rok Grobelnik, pd. Papažev si je izbral Jurijev Ložo iz Lesa, da mu pomaga na lepi kmetiji, katero so mu dobri starši v Šmartnu v Rož. dolini oskrbeli. Bodita srečna tamkaj, pa še večkrat na svidjenje pri Št. Joštu. — Ivan Novinšek, premogar in posestnik v Podgorju, župnija Škale, si je od Lipiških fantov za visoko svoto denarja odkupil našo vrlo mladenko Rednakovo Franco in jo nam odpeljal na svoj prijazni dom. Okrašeni slavolok in pesem pevcev sta bili priča, kako pošteni fantje častijo pridna dekleta. Božjega Srca blagoslov naj napoljuje vama dom in družino. — Fr. Bračič pd. Magov, pa je privadel pred oltar Arnejčeve Lizo, da si ustanovita domače ognjišče pri Zg. Arnejcu. Naj bi plapolal na njem neugasljiv ogenj ljubezni in zvestobe. Nad vsemi pa naj bi se izpolnile besede, s katerimi jim je čestital cerkveni zbor: Z rožanjem posuta bodi, vedno vam življenja pot v sreči in veselju vodi, ljubi Bog naj vas povsod. Sedaj pa naj še reče kdo, da ni ljubezni med ljudmi. Tudi pri nas se je ustanovila meteorološka postaja. Merili bomo mraz in vročino — samo mlačnosti faranov ne. Vse bo zapisano, kar bo prišlo od zgoraj, dež in sneg, toča in tresk in blisk. Da bi to leto z hvaležnostjo zapisovali le dobre božje, neviht in nesreč pa bi nas varoval veliki zaščitnik naš, sv. Jošt. — Vneti fanti so lani pripravili dva bronasta zvona, letos pa mislijo stolpno uro. Stalo bo 5500 D, kar upamo spraviti skupaj. Saj vemo, kdor cerkvi kaj da, Bogu na bogate obresti posodi.

Zmeda liberalcev v Laškem. Dopisnik v eni predzadnjih številk všesega cenjenega lista pod naslovom »Prtožbe iz laškega okraja« je zadel v živo tukajšnje liberalčke. Vsi so že govorili, da s 1. svečanom počne delovati okr. glavarstvo v Laškem. Saj so že imeli vse pripravljeno, razven uradnih prostorov in stanovanj za uradnike. Ko pa se pripelje ta presrečna »Slovenski Gospodar« v Laško z omenjeno pritožbo, pa jim je vse zmešal. Tako so se sestali, da odpravijo stanovanjsko krizo iz Laškega in prav so pogodili. Stari grad je še neobljen, tu so še prostori za stanovanja itd. Pa kedaj naj bi se tu uradovalo: ali po leti ali po zimi? Sklenili so, da po zimi. Laščani, seveda samo tisti, kateri se veselite glavarstva v Laškem in kadar vam pride ta misel v glavo, primite se za ušesa, pa se vlecite tako dolgo, da vas bo pamet srečala. V slučaju pa, da bi je ne bi bili deležni, pa idite rajši na kulu, za katerega ste se z vidovdansko ustavo zelo potegnili. Rajši mislite na avtonomijo, ki sigurno pride, in po prihodu iste bo odšlo glavarstvo Laško zopet v svoje zimske uradne prostore, pa ne uradovat, ampak spat spanje pravičnega.

Nekaj veselega od Sv. Miklavža nad Laškim. Dne 25. sredočana 1924 se je poročil naš vrli pristaš gospod Jernej Knez, pos. sin iz Sela št. 6 s Frančiško Lapornik gostilničarko v Sv. Miklavžu. Ker so bili svatje, res dobre in poštene volje, so se tudi spomnili na sklad SLS, za katerega so nabrali 425 K. Novoporočenemu, kakor tudi vsem svetom, posebno pa g. starešini kličemo: Bog vas naj živi!

Blagoslavljanje zvona v Kostrivnici. Nepopisno veselje je zavladalo po vsej Kostrivnici, ko so dne 28. m. m. oznanjali streli župljonom, da se bliža naš zvon, ki so ga vozili štirje krepki konji iz Poljčan čez Pečico. Na Podplatu se je zbrala ogromna množica ljudstva, tudi iz drugih župnij. Po pozdravnem govoru domačega g. župnika se je razvila velikanska procesija ljudstva, Orlov, obeh Marijnih druž in konjenikov. Naravnost veličastno pa je delalo to procesijo petje. Nad 300 pevcev in pevk v spremstvu godbe je tako navdušeno prepevalo »Lurško«, da je odmevalo po vsej župniji. Zdelo se nam je, kakor da gremo v nebesa, so govorili ljudje. V cerkvi so bile nato večernice. V nedeljo, dne 2. marca, pa je zvon ob asistenci slovesno blagoslovil križevec g. nadžupnik F. Korošec, ki je imel nato tudi krasno pridigo o ljubezni, ki nam jo oznanja zvon. Po zahvalni sv. maši in pesmi je bilo darovanje krog zvona. Ob petih se je oglasil prvič mogočen glas zvona ter pel hvalo vsem, ki so tako lepe svote darovali za njega, da je zvon popolnoma poplačan. Tehta 1114 kg, dosedaj največji zvon v naši dekaniji. Tako ima sedaj naša cerkev tri bronaste zvonove.

Na poti poboljšanja. Od Sv. Roka ob Sotli so nam poslali ta-le dopis: Pod spretnim vodstvom g. nadučitelja in gospodičen učiteljc je priredila naša mladina dve lepo uspeli igri z deklamacijami. Res hvalevredno, da se je začelo našo tolikanj zapuščeno šolsko mladino vzgajati tudi na prosvetnem polju. K temu prvemu koraku glede vzgoje naše mladine bi pripomnili samo še to, da bi naš g. nadučitelj kot vzgojitelj nežne mladeži žel še mnogo več uspehov, ako bi opustil študiranje centralističnih listov in osredotočil svojo pozornost v dobrini odgoji mladine.

Stanje naše stranke v Podsredi. Odborniki naše krajevne organizacije SLS so tudi letos z isto vmeno kakor lani nabirali člane in prispevke. 170 članov šteje naša krajevna organizacija. Upamo, da smo za morebitne vojne prav dobro pripravljeni!

Poroka pri sv. Petru pod Sv. gorami. Tukaj se je poročil dne 18. februarja značajen fant Ivan Hudina iz Križanvrha z mladenko Verono Pojaki, članico Marijine družbe. Oba sta iz vrst tukajšnjega Katoliškega prosvetnega društva. Mlademu paru obilo sreče.

Molitveniki za sv. postni čas. Prišel je zopet resni postni čas. Vsak pobožen kristjan rad vzame v roko resno knjigo o neizmernem trpljenju Kristusovem. Za sv. post travoproporčamo naslednje molitvenike: 1. Žalostna Mati. Spisal dr. Jos. Hohnjec. V knjigi najdeš res krasna premisljevanja o žalostni Materi božji. Posebno za krščanske matere, ki jih mnogokrat globoka žalost muči in mori, je ta knjiga res vir zlatih Marijinih naukov. Poleg premisljevanj pa je ta knjiga tudi prava zbirka najkrasnejših molitev za žalostni, tih postni čas. Naroči se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Stane v rudeči obrezi s poštino vred 16 dinarjev. 2. Na Kalvarijo! Spisal F. Šegula. Ta molitvenik je ravnokar izšel. V njem najdeš 23 različnih križevih potov, kakor križev pot za: romarje v Jeruzalem; za čas sv. misijona; Sv. Rešnjega Telesa; Sreca Jezusovega; za dan sv. obhajila; križev pot kršč. družin; za očeta, za matere, za služabnike, za mladenče, za dekleta, za Marijine družbe, za adventni čas, za Veliki petek, za verne duše. Toliko krasnih naukov in vzvišenih misli pač ne najdeš v nobeni knjigi zbranih, kakor jih je v tej. — Knjiga stane s poštino vred 26 dinarjev. Dobi se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

»Naš dom«, marčna številka, je izšla. Vsebuje je izredno bogata. Dr. Hohnjec podaja glavne nauke o narodnem gospodarstvu. Morebiti se bo našim čitateljem zdel ta članek mako težek. A naj se ga le pogumno lotijo in ga in ga temeljito preštudirajo in v svoji glavi prekuhanj Danes so gospodarska vprašanja v vseh državah najbolj v ospredju; zato moramo pred vsem dobro poznavati podlago, na kateri je vse gospodarstvo zgrajeno. Tu di predavateljem po naših prosvetnih družtvih bo Hohnečev članek izvrstno služil. — Posebno bodo marčne številke »Našega doma« veseli Prleki. Dr. Antonij Biserjamski je opisal in poveličal njihovo ljubo Prlekijo tako lepo in vsestransko, da kaj takega še nismo čitali. — V tej številki je »Naš dom« začel objavljati krasno irsko povest »Kralj noči«, vzeto iz dobe irskih bojov za versko in narodno svobodo. Kdor želi imeti celo povest, pa še ni naročnik »Našega doma«, naj si ga takoj naroči. — Dr. M. Justin je napisal prekoristen članek: »Alkohol in človeško telo.« — Orel Slavko M..., vojak v Cetinju v Črnigori, pa je poslal zanimivo pismo vojakom-novincem. Stariši, dajte to pismo brati svojim sinovom, ki gredo letos k vojakom! Fantje Orli in ne-Orli! Prepisite si to pismo iz »Našega doma« ter ga nesite seboj k vojakom. — »Naš dom« izhaja mesečno ter stane za celo leto 12.50 din. Naroča se pri upravi »Našega doma« v Mariboru, tiskarna sv. Cirila.

Koledarji Jugoslovanske kmetiske zveze se zopet dobito v tajništvu SLS v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Kdor želi imeti koledarček, naj ga nemudoma naroči, ker je število izvodov prav majhno. — Tajništvo SLS.

Za Društveni dom pri Sv. Marjeti niže Ptuja so vsegdaj gostje nabrali na Prelog—Lipljovi gostiji lepo svetlico 100 D, poleg tega sta zavedna mladenčka Ivan Petek in Ivan Rilič, posrežnika še posebej darovala vsak po 10 D; skupno se je torej nabralo za to prepotrebno stavbo 120 D. Za Dijaško večerjo se je darovalo 100 D. Vsem darovalcem stotero Beg platil Novoporočencem pa želimo obilo sreče in blagoslova.

Dar za mariborsko dijaško semenišče. Od Sv. Miklavža pri Ormožu poročajo: na gostiji Šnajder—Mohorič so zbrali svati za dijaško semenišče v Mariboru 100 dinarjev. Bog povrni!

Izkaz darov za Dijaško večerjo januarja in februarja 1921. A. V denarju: Veleč. g. jareninski dekan Jos. Čižek, daroval povodom odlikovanja insgr. dr. A. Medved 500 D. Dekleta Marijine družbe in Dekliške zveze v Starem trgu pri Slov. Gradcu nabrale 400 D. Veleč. g. Rajner Erklavec, kaplan v Središču, pčslal 220 D. Veleč. g. Pavel Vesenjak, kaplan v Ločah poslal nabranih 210 D. Gospod J. Pošinger v Mariboru dva mesečna obroka a 100 D, skupaj 200 D. Na gostiji Šenčar—Munda pri Sv. Tomažu svatje nabrali 155 D. Mohorjani v Jarenini nabrali 150 D. Svatje ob priliki zlate poroke in gostije Jurija in Marije Lah v Poncerjih (Cirkovce) nabrali 132 D. Gospod knjigovez Koračin v Mariboru ob priboljšku svoje plače tedensko 25 D, skupaj 125 D. Na gostiji Gselman—Turek v Hotinji vasi gostje nabrali 120 D. Upravništvo »Glasnika« darove za kruh sv. Antona odalo »D. v.« 110 D. Gospod narodni poslanec Vesenjak (ponovno) 100 D. Gospod Gersak Martin, Sv. Jedert nad Laškim 100 D. Župni urad Sv. Bolzenk v Slov. gor. 100 D. Mohorjani pri Sv. Križu na Murskem polju 100 D. Na gostiji Pučnik—Crneč na Prihovi gostje nabrali 81 D. Na pogrebu Ferdinand Dobaja nabral Jos. Vicman v St. Ilju v Slov. gor. 80 D. Gospod Mihail Kristovič, Sv. Tomaž pri Ormožu 70 D. Novoletno darilo Milice Zupaničeve v Vajgna 67 D. Na gostiji Korošec—Slaček pri Sv. Barbari v

zopet 100 D. Ob priložnosti gostje Prelog—Lipljini pri Sv. Marjeti pod Ptujem gostje nabrali 100 D. Zupni urad Sv. Bolfenk v Slov. gor. 75 D. Zupnija Spod. Polskava po svojem župniku 70 D. Oo. kapucini v Studencih 3 kovača 30 D. Na gostiji g. Bučarja v Studencih pri Mariboru 20 D. Blagajnik.

Gospodarstvo.

VAŽNOST PERUTNINARSTVA ZA NAŠE NARODNO GOSPODARSTVO.

Naši gospodarji se navadno ne brigajo mnogo za perutninarnarstvo, temveč prepuščajo to dozdevno neznatno panogo domače živinoreje svojim ženam, katere pa jih kot površne računarice tudi ne posvečajo one pazljivosti, kakršno zasluži v resnici. Gospodinjam zadostuje namreč popolnoma, da imajo dovolj jajec za dom, da zakoljejo od časa do časa kako kokoš ali petelina in da prodajo prekučovalki, kadar pride v hišo, jajca in perutnino, ki jim je odveč, pa so zadovoljne, da je le vedno nekaj drobiža pri rokah za skromne kuhinjske potrebuščine.

Perutninarnarstvo pa je ravno zaradi tega pri nas neznačna gospodarska panoga, ker ne daje in tudi dati ne more zanesljivih dohodkov, kakršni bi se zamogli dosegli v razmeroma veliki množini zlasti z umno zasnovano revo.

O izvozu perutninarnarstva.

V podkrepitve te trditve naj nam služi dejstvo, da se je leta 1922 izvozilo iz naše kraljevine žive perutnine za 19,676.143 dinarjev, zaklani perutnina za 43,254 dinarjev, jajec pa celo za 267,600.00 dinarjev, torej vsega v skupni vrednosti 330,522.528 dinarjev ali ene milijarde 322 milijonov 90.112 kron, dočim se je izvozilo tega leta živilo goved za 256,768.125 dinarjev, govejega mesa pa za 48,825.211 dinarjev, skupaj torej v vrednosti 305 milijonov 593.336 dinarjev.

Ker tedaj leta 1922 vrednost izvoženih živil in zaklanih goved ni dosegla vrednosti izvoženih pridelkov iz perutninarnarstva, marveč jo je vrednost teh presegla za skoraj 25 milijonov dinarjev, smemo pač reči brez vsega pretiravanja, da je za našo kraljevino perutninarnarstvo glede trgovinske bilance posebne važnosti. Pripomniti pa se že mora, da ima iz perutninarnarstva korist tudi najmanjši posestnik, da celo viničar, med tem ko imajo dohodke iz govedoreje posebno iz (pitanih) rejenih goved pred vsem le večji posestniki.

Vrednost celokupnega izvoza iz naše kraljevine je znašala leta 1922 tri milijarde 71 milijonov in 500.000 dinarjev, pri čemer je bilo perutninarnarstvo udeleženo z nič manj nego 9.29 odstot. ali skoraj z 10 odstotki.

Koliko se je porabilo jajec in perutnino doma na kmetih, po mestih, letovičih, kopališčih itd., pač ni lahko ugotoviti natančno. Recimo pa, da se je povzilo v domovini le dvakrat toliko, kolikoršna je bila vrednost izvoza pridelkov iz perutninarnarstva, tedaj vidimo, da je vrglo perutninarnarstvo kmetovalcem čez 991 milijonov ali skoraj eno celo milijardo dinarjev.

Uradno šteje perutnino.

Po uradnem štetju, ki se je vršilo dne 31. januarja 1921 je bilo v Jugoslaviji 13,331.017 kur, 742.563 gosi, 630.948 rac in 371.538 puranov, skupaj torej 15,076.156 komadov. Slovenija je bila pri tem udeležena z 1.012.278 kurami, s 14.980 gosmi, s 12.964 racami in s 17.424 purami; skupaj tedaj s 1.057.646 komadi perutnino.

Srb o perutninarnarskih razmerah v naši kraljevini.

O perutninarnarskih razmerah v naši kraljevini se nahaja v št. 4 tednika «Težak» z dne 28. januarja 1923, kot glasilo srpskega poljoprivrednega (kmetijskega) društva v Beogradu pod naslovom: «O našem živinarnstvu, kako zanimiv članek, ki se glasi doslovno.

«Perutninarnarstvo je važna panoga našega narodnega gospodarstva in igra v njem vidno vlogo, ki pa bo še večja, ako mu bomo posvečali vso pozornost in kadar bomo jenjali smatrati jo za postransko malo panogo živinoreje. V dokaz temu naj nam služijo podatki o izvozu žive in zaklani perutnino, jajec, gosje masti in perja. (Ti podatki za leto 1922 so navedeni razen onih o izvozu gosje masti in perja že uvodoma). Iz tega se jasno vidi, — pravi pisatelj članka nadalje — važnost perutninarnarstva v našem narodnem gospodarstvu.

Pripomniti pa moramo takoj, da se nam je za toliki izvoz perutnino in perutninarskih surovin zahvaliti preje nizki valuti našega dinarja, kakor pa kakovosti naše perutnino. Priznati namreč moramo, da le-ta ni takšna, kakoršna bi zamogla in morala biti. Nimamo še čiste pasme perutnino, vsajene v severni in južni Srbiji, ampak proizvode križanja raznih pasem.

Naša perutnina še prenovečuje po leti in po zimi pod vedenim nebom. Tudi glede hrane se jo prepušča samo sebi.

Vsa ta in še mnogo drugih dejstev vpliva na kakovost naše perutnino.

Ravno tako je s trgovino z jajci, ki igra — kakor smo slišali — važno vlogo pri izvozu perutninarskih surovin. Trgovina še nima dovolj solidne (zanesljive) podlage.

Ako bomo prepuščali perutninarnarstvo še nadalje samemu sebi in je še nadalje smatrali za neznačno panogo živinoreje, ne bomo ga povzdignili, marveč izgubili bomo tržišča, ki smo jih dobili sedaj vsled sile razmer. S popravkom našega dinarja padel bo naš izvoz perutnino in perutninarskih surovin, ako se ne pobrigamo, da povzdignemo perutninarnarstvo čim preje. To pa bo v škodo ljudstvu in državi. Zato naj mu posvečujmo vso ono pozornost, kakoršno v resnici zasluži; svesti si moramo biti njegove važnosti in zastaviti moramo vse svoje

moči, da ga povzdignemo čimpreje in ičembolje ter odstranimo vse zapreke, ki zadržujejo njegov prospeh.

Dolžnost naših izolanih posestnikov, kmetijskih društev in gospodarskih zadrug kakor tudi vseh posvetnih delavcev po deželi je, da naš narod neprenehoma podučujejo o pravilnem in dobičkanesnem perutninarnarstvu.

Ministrstva za kmetijstvo dolžnost pa mora biti, da osnuje širom naše cele kraljevine čim več rejskih postaj za perutnino, od koder bi dobivalo ljudstvo plemenitke živali.

Samostani (župnišča), okrajne in okrožne kmetije s svojimi posestvi bi nam zamogli biti na prijetno uslužbo za perutninarske postaje. Mnenja smo celo, da bi bilo za sedaj potrebno ustanoviti tudi nižjo perutninarsko šolo.

Oskrbljeni z zadostnim številom rejskih postaj za perutnino in s prav živahno propagando s ciljem, da se ljudstvo podučuje o umnem perutninarnarstvu, zamogli bi — o tem smo prepričani — povzdigniti to našo gospodarsko panogo lahko in hitro na potrebno višino, kar bi bilo velike koristi za narod in državo.«

V tem članku je povedano dovoj in vse!

Vzdrževanje rejskih postaj.

Kot najuspešnejše sredstvo, da se naglo povzdigne perutninarnarstvo na deželi glede kakovosti pa tudi po številu, je smatrali v resnici pred vsem ustanovitev in vzdrževanje rejskih postaj, ki imajo namen, oddajati gospodinjam plemensko perutnino in jajca za valjenje.

V omenjenih, z zaklopniimi gnezdi urejenih postajah pospešuje naj pa se le reja takih perutninskih pasem, oziroma plemen, ki so krajevnim razmeram prilagodene ali kakor pravimo po domače samorodne.

Društvo za varstvo in rejo živali v Celju je že spomladi leta 1900 ustanovilo v imenovanem mestu zavod za rejo domače štajerske kure, po preselitvi v Maribor pa je uredilo tak zavod na tukajšnji sadjarski in vinarski šoli. Tega leta (1903) je bilo na Slov. Štajerskem že 25 rejskih dvorcev.

S posredovanjem štajerske Kmetijske družbe se je razdelilo od leta 1903 do 1917 nič manj nego 1651 petelinov, 2003 kokoši in preko 10.000 jajec za valjenje, torej povprečno na leto po 110 petelinov, 133 kokoši in 666 jajec.

Uspeh tega delovanja je bil očiven, kajti ni je bilo skoraj nobene vasi več, kjer ne bi bilo najti posameznega ali celo več dvorcev z izključno samorodnimi štajerskimi kurami, ki so se našim gospodinjam in gospodarjem zaradi pridne nesnosti in izvrstnega mesa izredno priljubile.

Tekom dolgotrajne svetovne vojne pa, ko se je brez obzirno zaseglo konje, govejo živino, seno in žito, začel se je zastoj v do tedaj lepo razvijajoči se kurjeriji, glede kakovosti kakor tudi glede števila. Rejske postaje so morale vsled pomanjkanja hrane ustaviti svoje delovanje.

Zvesto svojemu geslu «Na domačo grudo le domačo kuro» bo društvo za varstvo in rejo živali v Mariboru tekom prihodnjih dni ozivilo, odnosno ustanovilo 5 perutninarskih postaj in sicer tri v mestu, 2 pa v bližnji mestni okolici, ki bodo oddajale jajca rujave, graste in bele domače (štajersko-zagorske) ter sulmdolske kokoši za valjenje, to pa s primernim poviškom na tržne cene, oziroma proti zamenjavi in s primernim naplačilom.

Gospodinjelj Bliža se čas, ko boste nasajale svoje kokoši. Poslužujte se prav pridno te izredno ugodne in koristne naprave za povzdrogo domače kuroreje in izboljšanje svojih dohodkov.

V kateri trgovini se bodo oddajala oziroma zamenjavala jajeca za valjenje, o tem bo poročal «Slov. Gospodar» v prihodnji številki.

Franc Pirnat, drž. viš. živinodravnik.

5.

Zdaj leva roka je sledila
se z milom — Zlatorog — umila,
Ne mislite, da to je šala —
koj roka bela je postala.

(Nadaljevanje prihodnjic).

Mariborsko sejnsko poročilo. Na sejn dne 26. svetega se je prignalo: 11 konj, 5 bikov, 175 volov, 229 krav in 3 teleia. Skupaj 423 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 13 do 16.25 dinarjev, poldebli voli 11 do 12.25 din., plemenski voli 10 do 11 din., debele klavne krave 11 do 12.50 din., plemenske krave 10 do 11 din., krave za klobasarie 9 do 10 din., molzne krave 11 do 13.25 din., breje krave 11 do 13.25 din., mlada živila 11 do 12.50 din.

Mesne cene v Mariboru: Volovsko meso I. vrste 25 do 27 din., II. vrste 22 do 24 din., meso od bikov, krav in telic 19 do 20 din., teleče meso 28 do 32 din., svinsko meso sveže 30 do 40 din.

Tržne cene v Mariboru: V Mariboru stane 1 kg govejega mesa I. 25–27 din., II. 22–24 din., III. 19–20 din. Prvovrstna teletina je po 26–30 din., II. po 24–25 din. Svinjsko meso je po 30–40 din. Konjsko meso I. po 12–15 din., II. po 8–10 din. Kože: 1 komad konjske kože 150–200 din., 1 kg goveje kože 15–20 din., teleče kože 30 din., svinske kože 11.50–12.50 din., gornjega usnja 120 din., podplatov 80–125 din. Perutnina: 1 majhen piščanec 31 din., 1 večji piščanec 40 din., 1 kokoš 55–75 din., 1 raca 75 din., 1 gos 100–132 din., 1 puran 110–200 din., 1 domač majhen zajec 10 din., 1 večji zajec 45 din. Mleko, maslo, sir, jajca: 1 liter mleka 3.50–44 din., 1 liter smetane 15–18 din., 1 kg srovega masla 50 din. Jabolka so po 6–10 din. 1 kg žito: 1 kg pšenice 3.50, rži 3, ječmena 3, ovsja 3, koruze 3.50, prosa 4, ajde 3, navadnega fižola 5–7, graha 16. leče 14 din. Mlevski izdelki: 1 kg pšenične moke št. 0 6.50 din., št. 2 6 din., št. 4 5.75 din., št. 6 5 din., št. 7 4.25 din., 1 kg prosene kaše 7.50 din., ješprena 6.25–7 din., otrobov 2 din., koruzne moke 44 din., koruznega zdroba 5–6 din., pšeničnega zdroba 7 din., ajdove moke 7–8 din., kaše 7 din. Krma: 1 q sladkega sena 80–100 din., ovsene slame 80 din. Kuriva: 1 kub m trdih drv 200 din., mehkih drv 175 din., 1 q trboveljskega premoga 42–45 din., 1 q velenjskega premoga 27–30 din., 1 kg oglja 1.50–2 din., 1 kg koks 1–2 din.

UMETNA GNOJILA ZA TRAVNIKE.

Naša živila redno gladuje, ker nima dovolj hrane. Naši travniki dajo povprečno 10 do 18 meterskih centrov sena na 1 oralu in to je zelo malo. Dobri travniki morajo dati tri- in tudi štirikrat več. Da je žetev tako slab, je edini vzrok, ker ne nudimo travnikom nikdar potrebne hrane. Redno pač gnojimo krompir, koruzo, žito, deteljo itd., ker bi te rastline ne uspevale in ne donesle pridelka, ako bi jih ne gnojili.

Ravnatak je s travniki. Mi moramo travnike gnojiti, ako hočemo, da nam donesejo dober obrodek. Travnik ni možna hrava, od katere se zahteva obilo mleka, pa se ji ne da jesti. Travniki so velike važnosti, ker: 1. s travnikov dobivamo potrebno krmilo za našo živilo, 2. s travnikov dobivamo ceno krmilo, 3. s travnikov dobivajo oranice potrebno hrano, ker pride hrana, ki se nahaja v senu, v obliki gnoja na gnojšču in s tem gnojem gnojimo njive, hranimo rastline, da nam donesejo povolen pridelek. Potemtakem je prislov pravilen: »Travnik, mati oranice», ker če imaš več sena na travniku, zamoreš bolje hraniti živilo, moreš si držati več živine, in čim več živine in hrane, tem več gnoja, in čim več gnoja, tem boljši in večji pridelek.

Moramo torej travnike gnojiti. Danes nima nobeden kmetovalec toliko gnoja, da bi mogel poleg oranice tudi še gnojiti travnik s hlevskim gnojem. Zato ne preostane drugega, kakor da gnojimo travnike z umetnim gnojilom, ker le-ta odvrde najboljše rento, to je: najboljši dohodek. Najboljše gnojilo za travnike je brezpogojno, superfosfat. Zakaj superfosfat? Zato, ker daje superfosfat raznim travam in deteljam najboljšo hreno, katera takoj po vporabi ugodno učinkuje na zboljševanje krme. V dokaz samo en poizkus:

1. poizkus.

Ako gnojimo 1 oral z 250 kg superfosfata, pridelamo 1400 kg sena in 450 kg otave, skupaj torej 1850 kg. Na negnojenem oralu se pridela: 900 kg sena in 300 kg otave, skupno 1200 kg. Priprastek pri gnojenem oralu torej znaša 650 kg. To je 1300 dinarjev v vrednosti, dočim so stroški za gnoj le 445 dinarjev. Torej čisti dohodek pri enem oralu 855 dinarjev.

Zelo dobro je, ako se superfosfatu pridene kalijeve soli, ker ona daje v zmesi s superfosfatom prav dober donesek. Mi imamo tako zmes, katera donese izvrsten dohodek. V dokaz samo en poizkus:

2. poizkus.

Ce gnojimo 1 oral z 250 kg superfosfata, pridelamo 1550 kg sena in 500 kg otave, skupaj 2050 kg. Na negnojenem oralu se pridela 1050 kg sena in 400 kg otave, skupaj 1450 kg. Priprastek pri gnojenem oralu znaša torej 600 kg, to je 1200 dinarjev v vrednosti, dočim so stroški za gnoj le 445 dinarjev. Torej čisti dohodek 755 dinar

Pozori Pozori
Zeleni in neveste!
Došla je velika izbira vso-kvrtstnega manufakturnega in drugega blaga, katerega kupite najceneje pri tvrdki M. Šumer, Konjice, Slovenija.
— Nadalje kupim jajca, gohe in laneno seme po najvišji dnevni ceni. 1313.50.—1

Ne čakaj spomladi!

Naroči takoj:

sem e
Sadno dreve, dalje,
vrtolice, giadole itd.
Velevrtnarsko podjetje
Vrt Džamonja in drugovi
Maribor. 89 1-10

Izveček

izmed številnih priznanih pisem, došlih v najnovještem času živarni zvonov Inž. J. in H. Bühl, Maribor.

Zupni urad Sela pri Zagradcu: «Poslani nam zvon prav dobro vrši svojo službo. Dovolj je ustrezeno našemu pričakovanju, kako smo zadovoljni z njim. Da bo imel tako močen glas, niti nismo pričakovali. Zahvaljujemo se Vam najljudneje, da ste to delo izvršili in sicer za ceno, za katero ste pristali mesece julija 1922, čeprav je pozneje draginja šla kviku!»

Zupni urad Bizeljsko: «Krasno pojejo zvonovi, vsa čast Vam in hyala.»

Zupni urad Sv. Peter na Medvedovem selu: «Z zvono-vi smo vsi zadovoljni; zvonjenje je harmonično mildoneče, vši jih radi poslušamo!»

Zupni urad Slatina, Slavonija: «Poslana nam zvana-va vrlo lijepo i dobro izradjena, glas je jasan. S tega mogu mirne duše Vašu ljevaonico svakoj župi preporučati. Sav je narod nad zvonima odusjevljen!»

Zupni urad Petrovaradin: «Nova 4 zvana primili smo u potpunom redu. Narod je vrlo zadovoljan sa izradom novih zvona, ki imajo vrlo lijep vanjski oblik, a slike i natpisi su vrlo precizno in točno izradjeni. No najviše je obradovao ove župljane vrlo jasan i skladan zvuk, koji se je poput valova vrlo blago i harmonično izjavlja po zraku i dopirao do duše i srca ovdašnjih župljana. Osobito u veči, kada su zvana zvonila «Ave Maria», narod je izšao iz svojih kuč, te je odkrivene glave molio se Bogu i slušao sa udobjenjem vrlo lijepo, mile i ugodne glasove novih zvona, koji su se u tisoč večernje doba poput mleka pjesme razlijegali po ovoj župi i okolici. Stoga Vam budi izrečena najtoplja hvala i od mene i od mojih župljana!»
— Ovo možete dati štampati o slovenske novine... Ivan Renčević, l. r. župnik.

ZAHVALA.

Za prisrčne izraze sočutja ob bridi izgubi našega priljubljenega in dobrega soproga, očeta, lasta itd., gospoda

Janeza Čerček

posestnika, bivšega triindvajsetletnega župana in načelnika krajnega šolskega sveta

izrekamo vsem, ki so počastili njegov spomin s tako številnim spremstvom na zadnji poti, posebno preč, duhovščini, ljutomerskemu Orlu, g. Novaku za ginaljivi govor ter vsem darovalcem vencev najiskrenejša zahvala.

Podgradje pri Ljutomeru, 1. marca 1924.

Žaluoča rodbina.

**Kdor hoče kupiti zelo poceni
naj gre v prodajalno**

TISKARNE SV. CIRILA V MARIBORU!

**Treba da
Fellerjev Elzafluid
Povsod kupiti morete!**

Ako ugotovite, da Fellerjev pravi Elzafluid kje ne morebiti, prosimo sporočite, takoj dobite sporočilo za Vas najugodnejše mesto, kje se prodaja.

**TO JE NAJBOLJŠE
KAR SEM KEDAJ OKUŠAL!**

Pravi Felle jev Elzafluid kot dobrodejno sredstvo za drgnjenje! Za ude! Za vrat! Za glavo! Za zobe! Za negovanje ust! V si ali! V letu! Pri tisoč priložnostih pokaže se blagodejno, bolečine lajšajoč, koristen in mnogostransko uporabljiv. Je veliko močnejši in bolj delujč kakor francosko žganje in najboljše sredstvo te vrste! Nekoliko kapljic zadostuje, da tudi Vi rečete:

**TO JE NAJBOLJŠE
KAR SEM KEDAJ OKUŠAL!**

Skupaj s pakovanjem in poštenino stane:

3 dvojnate ali 1 špecijalna steklenica 24 din.
12 dvojnatih ali 4 špecijalne steklenice 89 din.
24 dvojnatih ali 8 špecijalnih steklenic 151 din.
36 dvojnatih ali 12 špecijalnih steklenic 214 din.

Kot primot: Elza-obliž zoper kurja očesa 4 D in 6 D; Elza-mentolni črtniki 7 D; Elza-švedska tinktura za želodec D; Elza-zagorski prsn in kašljni sok D; Elza-ribje olje 20 D; Elza-voda za usta 12 D; Elza-kolinska voda 15 D; Elza-šumske miris za sobo 15 D; Glycerin 4.80 D in 18 D; Lysol, Lysoform 25 D; Kineški čaj od 2 D dalje; originalno Radikum francosko žganje velika steklenica 15 D; Elza-mrčesni prašek 10 D; strup za podgane in mihi 8 D. Za primot se pakovanje in poštnina posebej računa.

Na te cene se računa sedaj 10 odstot. doplatka. Pisma je natančno adresirati na: Eugen V. FELLER, lekar, Stubiča donja, Elzatrg št. 341, Hrvatsko.

Otvoritev stiskalnice za olje.

Stiskalnica za olje oskrbištva Log pri Bistrici nad Limbušem da za

**100 l bučinega semena 25 l olja
in 10 odst. prge.**

Gnetilni stroj! — Ne plača se nič!

Obiskovalci, ki prinesajo črez 100 litrov semena (košč) lahko sami stiskajo in dobijo po zgoranji določbi olje 244 in prgo. 3-1

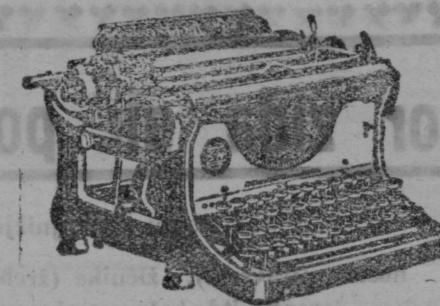
Semena morajo biti izluščena in suha.

POZOR! Veletrgovina stekla, porcelana itd. POZOR!

M. Rauch,

CELJE Prešernova ulica 4 CELJE

priporoča svojo velikansko zalogu stekla in porcelana iz največjih čeških tvornic, kakor skodelic, krožnikov, steklenic, kozarcev, cvetličnih vaz, svetiljk itd. Popolna oprema za gostilne in hotele! Ogromna zaloga svetih slik, soh, kipov! Umetno in stavbno steklarstvo. Razpošiljanje šip ter raznih ogledal za umivalne mize itd.

Najboljše pisalne stroje

dobavi tudi na mesečne obroke proti jamstvu

THE REX CO.

Predal 76 LJUBLJANA. Predal 76

Zahajte prospekt in ponudbe!

DEŽNIKARNA JOS. VRANJEK

Kralja Petra c. 25 **CELJE** (Bivša graške mitnica 1-14)

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov do mačega izdelka po najnižjih cenah. Sprejema in izvršuje vsa popravila točno in solidno.

JETIKA.

Zdravnik za pijučne bolezni dr. Pečnik, ordinira vsak petek v Celju. Vprašati v lekarji Marija Pomagaj. Čitalte njegove tri knjige o Jetiki.

Priporočamo

vsem, da si pred nakupom blaga za oblike, za perilo vrste, za nevestine bale itd., ogledajo zloga

Oblačilnice za Slovencijo

r. z. z. o. z.

v Ljubljani. Njena osrednja prodajalna je

Ljubljani v hiši „Vzajemne posojilnice“
na Mikloščevi cesti, poleg Uniona.

Podružnica se nahaja pa v hiši »Gospodarske zvezek« na Dunajski cesti št. 29. 125 20-1

Cene zelo zmerni

Zadržano podjetje

Klobuke

perilo

čevlje

dežne plašče, dežnike, nogavice, kravate itd. kupite na ceneje pri

Jakobu Lah, Maribor, Glavni trg št. 2.

Trgovina stekla in porcelana

IVAN KOVAČIČ

Koroška c. 10. **MARIBOR**, Telefon Št. 433.

Nasproti Cirilove tiskarne (poprej v Radgoni).

Velika zaloga vsakovrstnih šip za okna, ogledala, oprijti za podobe, svetilke, raznovrstna posoda za gospodinjstvo, kakor tudi za domačo rabo, vse po najnižji ceni.

Steklarska dela.

Prvovrstno blage. — Točna in solidna posrežba.

Edina slovenska tvrdka te stekla v Mariboru.

Poskusite in prepričajte se!

Somišljeniki inserirajte!

